Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

Energiateollisuus

Heikki Lindfors
20.4.2022

Talousvaliokunta

Viite: EU/2022/0379

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta asetukseksi muuttaa Euroopan parlamentin ja neuvoston kaasun toimitusvarmuusasetusta (EU) 2017/1938 ja maakaasunsiirtoverkkoon pääsyä koskevaa asetusta (EY) 715/2009 (asetus kaasuvarastojen täyttämisestä)

Energiateollisuus suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti kaasun toimitusvarmuusasetukseen. Energiateollisuuden mielestä TEM:in muistio Suomen kannaksi (U 31/2022) huomioi Suomen kaasumarkkinan erityispiirteet erinomaisesti.

Kaasun toimitusten häiriintyessä Venäjältä Suomi on täysin riippuvainen Balticconnector -kaasuputkesta, sekä Latvian Incukalnsin kaasuvarastosta. Siksi on perusteltua, että kaasun toimitusvarmuutta edistetään sekä EU:n tasolla, että alueellisen yhteistyön kautta. Ilman vahvaa Unionin tason ohjausta ja alueellista yhteistyötä kansallisten järjestelmävastaavien kesken ei kaasulle olisi toimitusvarmuutta Suomessa.

Energiateollisuus ilmaisee lausunnossaan huolensa Suomen-Baltian kaasuinfran fyysisistä pullonkauloista, jotka rajoittavat saatavuutta ja asettavat haasteita toimitusvarmuusasetuksen hyödyille suomalaisen markkinatoimijan kannalta.

Kaasun vuosikulutus ja tuontireitit Suomeen

Suomen vuosittaiseksi maakaasun kulutukseksi on arvioitu 26,8 TWh vuoden 2019 tietojen perusteella. Tämä arvio kattaa sekä kaasuverkoston alueella kulutetun maakaasun, että Tornion ja Porin terminaalien kautta tuodun LNG:n. Energiateollisuus huomauttaa, että Tornion ja Porin terminaalin asiakkaat ovat pääasiassa muita kuin kaasuverkkoon kytkettyjä loppukäyttäjiä, mm. Pohjanmaan ja Meri-Lapin metallinjalostusta tekevät teollisuuslaitokset. Näiden kaasun saantia varastointivelvoite ei paranna, koska Incukalnsin kaasuvarastosta ei saada toimitettua nesteytettyä kaasua Tornioon ja Poriin. Näin ollen Porin ja Tornion terminaalien kautta tuotu LNG kasvattaa Suomen varastointivelvoitetta, mutta varastointi ei varmista kyseisten terminaalien kautta palveltujen asiakkaiden kaasun saantia. Siksi Porin ja Tornion terminaalien kautta tuotu LNG tulisi jättää huomiotta Suomen varastointivelvoitetta määritettäessä. Suomen Kaasuyhdistys raportoi vuoden 2019 kaasun vuosikulutukseksi 23,5 TWh kaasuverkoston alueella (luvun voi tarkistaa TSO:lta).

Asetuksessa ehdotettua tasoa varastointivelvoitteeksi (15 % vuosikulutuksesta) voidaan pitää Suomen osalta kohtuullisena, mutta osuus tulisi ottaa kaasuverkoston piirissä kulutettavasta kaasusta.

Balticconnectorin kapasiteetti ja kaasun saanti huippukulutuksen aikaan

Suomen kannassa todetaan, että taakanjakomekanismin hyväksymisen edellytyksenä on, että kaasu on täysimääräisesti saatavissa varastosta taakanjakomekanismin osallistuvien maiden kaasunkäyttäjille. Energiateollisuus jakaa Valtioneuvoston huolen kaasun saatavuudesta, ja korostaa haastavuutta kaasun toimituksen oikea-aikaisuudesta; kaasun kulutus tulee olemaan suurinta keskitalvella, ja on odotettavissa, että jos maakaasun tuonti Venäjältä Imatran putken kautta on estetty, Balticconnector -putkiyhteyden kautta pystytään tuomaan huomattavasti vähemmän kaasua kuin Suomen päiväkohtainen kaasun huippukulutus on keskitalvella. Tällöin joudutaan oletettavasti priorisoimaan teollisuuden kaasun saantia, ja vastaavasti energiantuotantolaitokset joutuvat käyttämään muita polttoaineita. Tällöin varastointivelvoite koskee energiayhtiöitä, mutta ne eivät pysty hyötymään velvoitteen tarjoamasta toimitusvarmuudesta silloin kun polttoaineiden kysyntä on huipussaan.

Yhteensopivuus kansallisen lainsäädännön kanssa

Edellä mainittujen huomioiden perusteella Energiateollisuus toteaa, ettei esitetty kaasun toimitusvarmuusasetus ole yhteensopiva voimassa olevan kansallisen velvoitevarastointilain kanssa. Asetus asettaa kaasumarkkinatoimijoille varastointivaatimuksen, ilman että toimitusvarmuus tietyille asiakkaille käytännössä paranisi. Näin ollen Energiateollisuus yhtyy Valtioneuvoston huoleen, ettei taakanjakomekanismi huomioi riittävästi kansallisia olosuhteita ja jo käytössä olevia vaihtoehtoisia kansallisia ratkaisuja.

Uudet varastointivelvoitteet tulee sovittaa yhteen kansallisten velvoitteiden kanssa. Asetuksen vaatima kaasun varastointivelvoitteen täyttäminen tulee huomioida kansallista varastointivelvoitetta täytettäessä.

Lisätietoja: Heikki Lindfors, heikki.lindfors@energia.fi, 0400216797